

Sygnatura akt IV U 199/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR Monika Jankowska

Protokolant sekr. sądowy Anna Warszawik

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2017r., w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z odwołań A. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O.:

- z dnia 11 lipca 2016 r. znak: (...), nr sprawy (...);

- z dnia 08 sierpnia 2016r. znak: (...), nr sprawy (...), (...);

- z dnia 07 września 2016r. znak: (...), nr sprawy (...),

- z dnia 11 października 2016r. znak: (...), nr sprawy (...);

- z dnia 02 listopada 2016r. znak: (...), nr sprawy (...)

o zasiłek chorobowy

ORZĘKA :

Zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującemu A. C. (1) prawo do zasiłku chorobowego, za okresy objęte zaskarżonymi decyzjami - z ubezpieczenia wypadkowego, począwszy od dnia 30 czerwca 2016 roku, oddalając odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygnatura akt IV U 199/16

UZASADNIENIE

A. C. (1) odwołał się do Sądu Rejonowego w Ostrołęce Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O. z dnia 11 lipca 2016 r. znak: (...), nr sprawy (...), odmawiającej odwołującemu prawa do zasiłku chorobowego - z ubezpieczenia wypadkowego.

W uzasadnieniu odwołania, ubezpieczony podał, że zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił mu świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, wskazując na przepis art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, powołując się na fakt, że w chwili wypadku odwołujący nie posiadał uprawnień do jazdy motocyklem. Takie zastosowanie ww. przepisu jest, w ocenie odwołującego, sprzeczne z treścią przepisu, jak i utrwaloną linią orzecniczą. Przepis wymaga bowiem dla pozbawienia

świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, aby "wyłączną przyczyną wypadków, o których mowa w art. 3, było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub skutek rażącego niedbalstwa", co – jak podkreślił odwołujący, w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Z notatki urzędowej sporządzonej przez sierż. szt. C. S. wynika bowiem jednoznacznie, że sprawcą wypadku jest kierująca pojazdem marki F. (...), p. D. S., która "wyjeżdżając z posesji nr (...) przy ul. (...) w m. Z., włączając się do ruchu skręcając w lewo nie udzieliła pierwszeństwa przejazdu prawidłowo jadącemu (. . .) kierującemu motocyklem". Policja wprawdzie wskazała na brak uprawnień odwołującego do jazdy motocyklem, jednak w żaden sposób nie to było przyczyną wypadku. Stanowisko Policji w tej sprawie potwierdza zawiadomienie z dnia 09 czerwca 2016 r., w którym poinformowano odwołującego - jako pokrzywdzonego - o wszczęciu dochodzenia.

A. C. (1) podkreślił, że nawet jeśliby przyjąć, iż brak uprawnień miał jakikolwiek wpływ na zaistnienie wypadku, to co najmniej współprzyczyną było nieprawidłowe zachowanie kierującej pojazdem marki F. (...), p. D. S. - co uniemożliwia zastosowanie przepisu art. 21 ustawy wypadkowej. Odwołujący zwrócił uwagę na fakt, że brak jest jakiegokolwiek związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy brakiem uprawnień do kierowania motocyklem, a zaistnieniem wypadku, co w szczególności potwierdza notatka Policji, stwierdzająca prawidłowość jazdy odwołującego.

A. C. (1) wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji ZUS i o „przyznanie mu zasiłku chorobowego w prawidłowej wysokości”.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie, ZUS podniósł, że w dniu 04.06.2016r. odwołujący się uległ wypadkowi drogowemu, co do którego ZUS w O. prowadził postępowanie wyjaśniające, dotyczące ustalenia okoliczności i przyczyn tego wypadku (na podstawie art. 5 ust. 1 pkt. 8 ustawy wypadkowej). W wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, że zdarzenie z dnia 04.06.2016r. było wypadkiem przy pracy. Jednocześnie jednak stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez odwołującego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia. Jak bowiem zapisano w „Karcie wypadku", sporządzonej na podstawie zebranych dowodów, - zawierającej szczegółowe ustalenia w tej sprawie - odwołujący nie posiadał uprawnień do jazdy motocyklem, który prowadził podczas zdarzenia. Zgodnie z art. 21 ust. 1 powołanej ustawy z dnia 30.10.2002r., świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują, gdy wyłączną przyczyną wypadku było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub skutek rażącego niedbalstwa. Jak wynika z „Karty wypadku", sporządzonej dnia 05.07.2016r., odwołujący uległ wypadkowi komunikacyjnemu podczas jazdy motocyklem, nie mając uprawnień do prowadzenia tego pojazdu.

W związku z powyższym, zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, odwołujący poruszając się motocyklem po drodze publicznej, bez uprawnień do jego prowadzenia, doprowadził do świadomego naruszenia przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia. Dlatego też, zasadne było w ocenie ZUS, odmówienie odwołującemu prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego za okres niezdolności do pracy od 04.06.2016r. do 16.07.2016r.

Dodatkowo Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji wynika, iż odwołujący podlega ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.04.2016r. Przed powstaniem niezdolności do pracy nie miał wymaganego 90 - dniowego okresu ubezpieczenia chorobowego i nie zachodzą wymienione okoliczności uprawniające do zasiłku chorobowego od pierwszego dnia ubezpieczenia (bez okresu wyczekiwania). W związku z powyższym, za okres od 04.06.2016r. do 29.06.2016r. odwołujący nie ma prawa do zasiłku chorobowego z powodu okresu wyczekiwania. Natomiast, za okres od 30.06.2016r. do 16.07.2016r. odwołujący ma prawo do zasiłku chorobowego w wysokości 80% podstawy wymiaru (zgodnie z art. 11 powołanej ustawy).

Dlatego też, Oddział ZUS w P. Inspektorat w O. zaskarżoną decyzją z dnia 11.07.2016r. odmówił odwołującemu A. C. (1) prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego za okres niezdolności do pracy od 04 czerwca 2016r. do 16 lipca 2016r. w wysokości 100% podstawy jego wymiaru oraz prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego za okres od 04 czerwca 2016r. do 29 czerwca 2016r. z powodu braku wymaganego okresu wyczekiwania

i jednocześnie przyznał ww. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 30 czerwca 2016r. do 16 lipca 2016r. z ubezpieczenia chorobowego. (**Sprawę zarejestrowano pod Sygnaturą akt IV U 199/16**)

Decyzją z dnia 08 sierpnia 2016r. znak: (...), nr sprawy (...), (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., przyznał A. C. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 17 lipca 2016 roku do 30 sierpnia 2016 roku z ubezpieczenia chorobowego i jednocześnie odmówił prawa do zasiłku chorobowego za ten sam okres - z ubezpieczenia wypadkowego. Od powyższej decyzji, odwołanie do tutejszego Sądu złożył A. C. (1). **Sprawę zarejestrowano pod Sygnaturą akt IV U 215/16**. Uzasadnienie odwołania i odpowiedzi na odwołanie w sprawie – Sygnatura akt IV U 215/16 było analogiczne, jak w sprawie – Sygnatura akt IV U 199/16.

Decyzją z dnia 07 września 2016r. znak: (...), nr sprawy (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., przyznał A. C. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 31 sierpnia 2016 roku do 30 września 2016 roku z ubezpieczenia chorobowego i jednocześnie odmówił prawa do zasiłku chorobowego za ten sam okres - z ubezpieczenia wypadkowego. Od powyższej decyzji, odwołanie do tutejszego Sądu złożył A. C. (1). **Sprawę zarejestrowano pod Sygnaturą akt IV U 237/16**. Uzasadnienie odwołania i odpowiedzi na odwołanie w sprawie – Sygnatura akt IV U 237/16 było analogiczne, jak w sprawie – Sygnatura akt IV U 199/16.

Decyzją z dnia 11 października 2016r. znak: (...), nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., przyznał A. C. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 01 października 2016 roku do 16 października 2016 roku z ubezpieczenia chorobowego i jednocześnie odmówił prawa do zasiłku chorobowego za ten sam okres - z ubezpieczenia wypadkowego. Od powyższej decyzji, odwołanie do tutejszego Sądu złożył A. C. (1). **Sprawę zarejestrowano pod Sygnaturą akt IV U 255/16**. Uzasadnienie odwołania i odpowiedzi na odwołanie w sprawie – Sygnatura akt IV U 255/16 było analogiczne, jak w sprawie – Sygnatura akt IV U 199/16.

Decyzją z dnia 02 listopada 2016r. znak: (...), nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O., przyznał A. C. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 17 października 2016 roku do 14 listopada 2016 roku z ubezpieczenia chorobowego i jednocześnie odmówił prawa do zasiłku chorobowego za ten sam okres - z ubezpieczenia wypadkowego. Od powyższej decyzji, odwołanie do tutejszego Sądu złożył A. C. (1). **Sprawę zarejestrowano pod Sygnaturą akt IV U 276/16**. Uzasadnienie odwołania i odpowiedzi na odwołanie w sprawie – Sygnatura akt IV U 276/16 było analogiczne, jak w sprawie – Sygnatura akt IV U 199/16.

Postanowieniami, kolejno: z dnia 12 października 2016 roku (k. 14-14v. Sygnatura akt IV U 199/16), z dnia 25 października 2016r. (k. 11 Sygnatura akt IV U 237/16), z dnia 14 listopada 2016 r. (k. 11 Sygnatura akt IV U 255/16) oraz z dnia 02 grudnia 2016r. (k.8 Sygnatura akt IV U 276/16), Sąd Rejonowy w Ostrołęce Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 219 K.p.c. zarządził połączenie spraw o Sygnaturach akt: IV U 199/16, IV U 215/16, IV U 237/16, IV U 255/16 i IV U 276/16 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod wspólną Sygnaturą akt: IV U 199/16.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. C. (1), przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...) w miejscowości M. (także sprzedaż wysyłkowa), podlega ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01 kwietnia 2016r. Przed powstaniem niezdolności do pracy nie miał wymaganego 90 - dniowego okresu ubezpieczenia chorobowego i nie zachodzą wobec odwołującego okoliczności wymienione w dyspozycji art. 4 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016r. poz. 372), uprawniające do zasiłku chorobowego od pierwszego dnia ubezpieczenia (bez okresu wyczekiwania).

W dniu 04 czerwca 2016 roku, ok. godz. 10.00, A. C. (1) poruszał się po drodze publicznej motocyklem H. (...), z miejscowości O. do miejscowości M., celem spakowania paczek, które następnie należało dostarczyć do klientów. Po spakowaniu towaru A. C. (1) udał się z miejscowości M. do O., rozwiózł paczki i ponownie udał się do miejscowości M., było kilka minut do godz. 12.00, gdy odwołujący wyjeżdżał z O.. W miejscowości Z., przy ulicy (...) doszło do wypadku z udziałem A. C. (1). D. S. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki F. (...), włączając się do ruchu, przy wyjeżdżaniu z nieruchomości na drogę

publiczną, nie ustąpiła pierwszeństwa przejazdu motocyklowi marki H. (...), który kierowany był przez A. C. (1), w wyniku czego doszło do zderzenia pojazdów. Kierujący motocyklem A. C. (1), na skutek tego wypadku, doznał obrażeń ciała w postaci urazu kolana lewego, tj. zwichnięcia w stawie kolanowym, złamania przedniej części kłykcia bocznego kości piszczelowej, stłuczenia tętnicy podkolanowej, z dużą niedrożnością i przejściowym niedokrwieniem stopy lewej, które to obrażenia, spowodowały naruszenie czynności narządów ciała A. C. (1) na okres powyżej 7 dni.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrołęce Wydział II Karny z dnia 23 stycznia 2017 roku – Sygnatura akt II K (...) na podstawie art. 66 § 1 K.k. w zw. z art. 67 § 1 K.k., postępowanie karne wobec D. S. warunkowo umorzono na okres jednego roku próby i nałożono na oskarżoną obowiązek częściowego naprawienia szkody, poprzez zapłatę pokrzywdzonemu A. C. (1) kwoty 800,00 złotych, rozstrzygając również o kosztach postępowania. Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 31 stycznia 2017 roku.

A. C. (1), jako kierujący pojazdami, legitymuje się prawem jazdy kat. „B”, nie posiada ubarwień do kierowania motocyklami.

W dniu 23 czerwca 2016r. odwołujący A. C. (1) złożył w Inspektoracie ZUS w O. zwolnienie lekarskie obejmujące okres niezdolności do pracy od 04 czerwca 2016r. do 16 lipca 2016r. oraz zaświadczenie płatnika składek, w którym wskazał, że niezdolność do pracy powstała z powodu wypadku przy prowadzeniu działalności pozarolniczej, któremu uległ w dniu 04 czerwca 2016r.

Po rozpatrzeniu powyższego wniosku Oddział ZUS w P. Inspektorat w O., zaskarżoną decyzją z dnia 11 lipca 2016r. odmówił odwołującemu A. C. (1) prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego za okres niezdolności do pracy od 04 czerwca 2016r. do 16 lipca 2016r. w wysokości 100% podstawy jego wymiaru oraz prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego za okres od 04 czerwca 2016r. do 29 czerwca 2016r. z powodu braku wymaganego okresu wyczekiwania, powołując się na art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1 pkt 8, art. 6 ust. 1 pkt. 1 i art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz art. 6 i art. 11 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i jednocześnie przyznał ww. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 30 czerwca 2016r. do 16 lipca 2016r. z ubezpieczenia chorobowego. Analogiczne rozstrzygnięcie, ad. odmowy zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego zawierały kolejne decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O.:

- z dnia 08 sierpnia 2016r. znak: (...), nr sprawy (...), (...);

- z dnia 07 września 2016r. znak: (...), nr sprawy (...),

- z dnia 11 października 2016r. znak: (...), nr sprawy (...);

- z dnia 02 listopada 2016r. znak: (...), nr sprawy (...)

i dotyczyły następujących po sobie okresów niezdolności do pracy A. C. (1) z powodu wypadku przy pracy z dnia 04 czerwca 2016r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazywał we wszystkich wymienionych decyzjach, iż w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, że zdarzenie z dnia 04 czerwca 2016r. było wypadkiem przy pracy. Jednocześnie jednak stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez odwołującego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o: odwołania w sprawach – Sygnatura akt IV U 199/16, IV U 215/16, IV U 237/16, IV U 255/16, IVU 276/16, odpowiedzi na odwołania w sprawach - Sygnatura akt IV U 199/16, IV U 215/16, IV U 237/16, IV U 255/16, IVU 276/16, zeznania świadków: D. S. – k. 303ov., A. C. (2) – k. 30v., E. G. – k. 30v., zeznania odwołującego A. C. (1) w charakterze strony – k. 30-31, potwierdzone w trakcie zeznań w charakterze strony wyjaśnienia odwołującego A. C. (3) – k. 14v., dokumenty znajdujące się w aktach rentowych, a w szczególności decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w O. z dnia 08 sierpnia 2016r., znak: (...), nr sprawy (...),

(...); z dnia 07 września 2016r. znak: (...), nr sprawy (...), z dnia 11 lipca 2016 r. znak: (...), nr sprawy (...); z dnia 11 października 2016r. znak: (...), nr sprawy (...); z dnia 02 listopada 2016r. znak: (...), nr sprawy (...), dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Ostrołęce II Wydział Karny - Sygnatura akt II K(...), tj.: opinia biegłego k. 45-54, akt oskarżenia przeciwko D. S. - k. 58 do 58 v., wniosek o warunkowe umorzenie postępowania k. 74-75, wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce II Wydział Karny z dnia 23 stycznia 2017r. k. 80-81.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z dyspozycją art. 4 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016r. poz. 372), ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego - jeżeli jest ubezpieczony dobrowolnie. Do okresów ubezpieczenia chorobowego, wlicza się poprzednie okresy ubezpieczenia chorobowego, jeżeli przerwa między nimi nie przekroczyła 30 dni lub była spowodowana urlopem wychowawczym, urlopem bezpłatnym albo odbywaniem czynnej służby wojskowej przez żołnierza niezawodowego.

Od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje:

- 1) absolwentom szkół lub szkół wyższych, którzy zostali objęci ubezpieczeniem chorobowym lub przystąpili do ubezpieczenia chorobowego w ciągu 90 dni od dnia ukończenia szkoły lub uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych;
- 2) jeżeli niezdolność do pracy spowodowana została wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy;
- 3) ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego;
- 4) posłom i senatorom, którzy przystąpili do ubezpieczenia chorobowego w ciągu 90 dni od ukończenia kadencji.

Zatem, jeżeli osoba ubezpieczona nie ma wymaganego okresu ubezpieczenia i nie zachodzi żadna z wymienionych okoliczności uprawniających do zasiłku bez okresu wyczekiwania, prawo do zasiłku chorobowego przysługuje od 91 dnia ubezpieczenia.

Ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji wynika, że odwołujący podlega ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01 kwietnia 2016r. Przed powstaniem niezdolności do pracy nie miał wymaganego 90 dniowego okresu ubezpieczenia chorobowego i nie zachodzą wobec odwołującego wymienione okoliczności, uprawniające do zasiłku chorobowego od pierwszego dnia ubezpieczenia (bez okresu wyczekiwania). A. C. (1) nie kwestionował tej okoliczności, a wprost przyznawał, że zgadza się z twierdzeniem ZUS, iż w okresie od 04 czerwca 2016 roku do dnia 29 czerwca 2016 roku nie ma prawa do zasiłku chorobowego, bo przed powstaniem niezdolności do pracy nie miał (nie wyczekał) wymaganego ustawą okresu 90 dni.

W związku z powyższym, bezspornym było, iż za okres od 04 czerwca 2016r. do 29 czerwca 2016r. A. C. (1) nie ma prawa do zasiłku chorobowego - z powodu braku okresu wyczekiwania wymaganego ustawą.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z

ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - zasiłek chorobowy przysługuje osobom objętym ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa, określonym w ustawie z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 ww. ustawy - zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 30.10.2002r. ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, za wypadek przy prowadzeniu działalności pozarolniczej uważa się nagłe zdarzenie

wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego z danego tytułu podczas wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz.U.2015.1242), świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują ubezpieczonemu, gdy wyłączną przyczyną wypadków o których mowa w art. 3, było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

„Winę lub rażące niedbalstwo pracownika poszkodowanego w wypadku przy pracy należy konkretnie udowodnić. Nie wystarczy wykazanie nieprzestrzegania przepisów bhp” vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004r., II UK 30/04, M.P.Pr. 2005/1/342

„W przypadku nieprzestrzegania przez pracownika i pracodawcę bezpiecznych metod pracy, winę za spowodowanie wypadku przy pracy ponoszą obie strony stosunku pracy, **co wyklucza możliwość zastosowania art. 21 ust. 1** ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322) **i pozbawienie ubezpieczonego prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy**” wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 28 grudnia 2012r., IV Ua 28/12, POSAG 2013/4/159-176

„ Występowanie jakiegokolwiek współprzyczyny wypadku **uniemożliwia** stosowanie konstrukcji utraty prawa do świadczeń w myśl art. 21 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, albowiem z tego punktu widzenia nie ma znaczenia ani to, która z przyczyn wypadku miała większy ciężar gatunkowy, ani to, w jakim ewentualnie zakresie ubezpieczony przyczynił się do zdarzenia. Istotne jest jedynie, że istniały także inne przyczyny wypadku, niż ewentualne zawinięcie ubezpieczonego” (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03 grudnia 2013 roku; II UK 169/13, LEX nr 1421810)

W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy, wskazał, że: Nawet wyłączna wina ubezpieczonego, a tym bardziej przyczynienie się tylko ubezpieczonego do wypadku - z dwoma wyjątkami - nie powoduje utraty prawa do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego.

Od zasady, że wina ubezpieczonego nie ma wpływu na jego prawo do świadczeń, ustawa zna dwa wyjątki. Według pierwszego z nich, przewidzianego w art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej, który mógłby ewentualnie wchodzić w grę w niniejszej sprawie, świadczenia z tej ustawy nie przysługują wówczas, gdy **wyłączną** przyczyną wypadku było **udowodnione** naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego **umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa** . Z treści przepisu wynika jednoznacznie, że **określenie wyłączności odnosi się do przyczyny** , a nie do winy. Dlatego ocena winy poszkodowanego, jako okoliczności wyłączającej prawo do świadczeń musi być dokonywana w kategoriach adekwatnego związku przyczynowego (art. 361 § 1 k.c.). Nie pozbawia więc prawa do świadczeń ustalenie, że wina może być przypisana jedynie poszkodowanemu, jeżeli równocześnie wystąpiły inne jeszcze przyczyny szkody w rozumieniu adekwatnego związku przyczynowego.

W uchwale z dnia 13 listopada 1956 r., 1 CO 29/56 (OSPika 1957, Nr 2, poz. 34), Sąd Najwyższy stwierdził, że wyłączna wina poszkodowanego w rozumieniu art. 152 k.z. (odpowiednik art. 435 k.c.) ma miejsce wówczas, gdy jedynie zachowanie się poszkodowanego i to zawinione spowodowało wypadek. Odpada także wyłączna wina poszkodowanego wówczas, gdy wprawdzie poszkodowanemu można zarzucić niewłaściwe zachowanie się, jednakże nawet mimo braku zawinięcia poszkodowanego, wypadek i tak by nastąpił.

W odniesieniu do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy należy powołać się też na trafny pogląd Sądu Najwyższego zawarty w wyroku z 09 września 1998 r., II UKN 186/98 (OSNAPiUS 1999, Nr 17, poz. 558), a wyrażony właśnie z uwzględnieniem związku przyczynowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazywał we wszystkich zaskarżonych decyzjach, iż w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, że zdarzenie z dnia 04 czerwca 2016r. było wypadkiem przy pracy. Jednocześnie jednak stwierdzono, że wyłączną przyczyną wypadku, było naruszenie przez odwołującego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, co w ocenie Sądu nie było uprawnione.

Z opisu stanu faktycznego sprawy wynika, że A. C. (1), kierowca z uprawnieniami kat „B”, bez posiadanych zaś uprawnień do kierowania motocyklami, podczas wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, uległ wypadkowi drogowemu, prowadząc po drodze publicznej motocykl H. (...). Od dnia 30 czerwca 2016 roku A. C. (1) pozostawał już w okresie ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. W niniejszej sprawie nie ustalono w żadnym wypadku, by nastąpiło naruszenie obowiązków z zakresu ochrony życia i zdrowia przez odwołującego, nie ustalono także, by wchodziło w grę rażące niedbalstwo, lub tym bardziej wina umyślna odwołującego. Przeciwnie, zderzenie pojazdów, jak wykazało zwłaszcza postępowania karne, zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrołęce Wydział II Karny z dnia 23 stycznia 2017 roku – Sygnatura akt II K (...), dowiodło winy oskarżonej D. S. (drugi współuczestnik wypadku), wobec której postępowanie na podstawie art. 66 § 1 K.k. w zw. z art. 67 § 1 K.k. warunkowo umorzono na okres jednego roku próby i nałożono na oskarżoną obowiązek częściowego naprawienia szkody, poprzez zapłatę pokrzywdzonemu A. C. (1) kwoty 800,00 złotych, rozstrzygając również o kosztach postępowania.

Tymczasem, tylko w sytuacji, gdyby zdarzenie zostało spowodowane **wyłącznie** zawinionym działaniem ubezpieczonego, przy braku jakichkolwiek innych jego przyczyn, możliwe byłoby pozbawienie go prawa do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego. W niniejszej sprawie ustalono jednoznacznie, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, że wyłączną przyczyną zdarzenia drogowego z dnia 04 czerwca 2016 roku było nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, lecz przez innego uczestnika ruchu drogowego, niż odwołujący. To D. S., kierując samochodem osobowym marki F. (...), włączając się do ruchu, przy wyjeżdżaniu z nieruchomości na drogę publiczną, nie ustąpiła pierwszeństwa przejazdu motocyklowi marki H. (...), który kierowany był przez A. C. (1). W wyniku powyższego, doszło do zderzenia pojazdów, a kierujący motocyklem A. C. (1) doznał obrażeń ciała na okres powyżej 7 dni. Wyrok w sprawie karnej uprawomocnił się z dniem 31 stycznia 2017 roku.

Z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego, sporządzonej w postępowaniu karnym, której żadna ze stron nie kwestionowała (także po dopuszczeniu dowodu z tej opinii w niniejszej sprawie), wynika jednoznacznie, że kierujący motocyklem marki H. – A. C. (1), widząc powstające na drodze w dniu 04 czerwca 2016 roku zagrożenie, „podjął prawidłowe manewry obronne, poprzez hamowanie i próbę zjazdu w kierunku lewego pobocza, w celu uniknięcia zderzenia się z samochodem marki F., którym kierująca wyjeżdżając z pobocza wymusiła na nim tzw. pierwszeństwo przejazdu. Natomiast, kierująca samochodem F. P. D., wyjeżdżając z pobocza i włączając się do ruchu, bezpośrednio przed nadjeżdżającym motocyklistą – naruszając powyżej podany przepis ustawy – stworzyła bezpośrednie zagrożenie i **w całości przyczyniła się do powstania wypadku drogowego.** Próba zatrzymania samochodu w okolicy osi jezdni drogi, nie była manewrem skutecznym uniknięcia wypadku”.

Tym samym, argumentacja ZUS, zawarta w odpowiedzi na odwołania, jakoby brak uprawnień do kierowania motocyklem, przez odwołującego A. C. (1), był przyczyną zdarzenia z dnia 04 czerwca 2016 roku, jest chybiona. Nie bez znaczenia w niniejszej sprawie jest okoliczność, że odwołujący A. C. (1) posiada uprawnienia do kierowania kat „B”. Biegły sądowy z zakresu ruchu drogowego, w ogóle nie ujął braku uprawnień do kierowania motocyklami przez A. C. (1), jako przyczyny zdarzenia, szczegółowo analizując zachowanie obu uczestników wypadku, a sporządzając opinię, miał świadomość tej okoliczności. Nadto, wywodząc dalej, nawet jeśli by przyjąć, iż brak uprawnień A. C. (1) miał jakikolwiek wpływ na zaistnienie wypadku, to co najmniej współprzyczyną było nieprawidłowe zachowanie kierującej pojazdem marki F. (...), p. D. S. - co uniemożliwia zastosowanie przepisu art. 21 ustawy wypadkowej.

Sąd Rejonowy, w niniejszej sprawie jednak, z całą mocą podkreśla, że w świetle materiału dowodowego, brak jest jakiegokolwiek związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy brakiem uprawnień A. C. (1) do kierowania motocyklem, a zaistnieniem wypadku. Dodatkowo podnieść należy, iż znajduje to też potwierdzenie w ustaleniach Policji. Z notatki urzędowej wynika bowiem jednoznacznie, że sprawcą wypadku jest kierująca pojazdem marki F. (...), p. D. S., która „wyjeżdżając z posesji nr (...), przy ul. (...) w m. Z., włączając się do ruchu, skręcając w lewo, nie udzieliła pierwszeństwa przejazdu prawidłowo jadącemu (...) kierującemu motocyklem”. Policja wprawdzie wskazała na brak uprawnień odwołującego do jazdy motocyklem i ujęła ten fakt w dokumentacji, jednak w żaden sposób nie to było przyczyną wypadku. Znalazło to później wyraz w postępowaniu karnym, w którym A. C. (1) występował w roli pokrzywdzonego, a oskarżoną była D. S., uznana za winną zdarzenia, wobec której li tylko warunkowo umorzono postępowanie karne, poddając oskarżoną okresowi próby i nakładając obowiązek częściowego naprawienia szkody.

Należy wyraźnie podkreślić, iż warunkowe umorzenie postępowania karnego jest zinstytucjonalizowaną formą reakcji prawnokarnej na przypisany konkretnemu sprawcy fakt popełnienia przestępstwa, stosowaną wobec sprawców przestępstw wyraźnie mniejszej wagi (rozumianej zarówno abstrakcyjnie, jak i w odniesieniu do konkretnego sprawcy i konkretnego czynu). Odbywa się to jednak pod warunkiem, że nie sprzeciwia się temu sprawca. Kodeks karny przewiduje w razie zastosowania tego środka pewne określone, choć niewielkie dolegliwości. Na tym też polega jego materialnoprawny charakter. Ma on jednak również charakter procesowy. Polega on bowiem na **zatrzymaniu biegu** toczącego się postępowania karnego, przybierającego postać jego zawieszenia, z tym że owo zawieszenie następuje warunkowo na okres próby, której powodzenie zależy od wystąpienia lub niewystąpienia okoliczności określonych w prawie karnym materialnym. ***Materialnoprawny charakter mają też przesłanki dopuszczalności zastosowania tego środka, ale jedna z nich ma wyraźny charakter procesowy (brak wątpliwości sądu co do okoliczności popełnienia zarzucanego czynu).***

Mając powyższe na uwadze, w tym orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd w znacznej mierze uwzględnił odwołania na podstawie art. 477¹ § 2 K.p.c. w zw. z cyt. wyżej przepisami i przyznał odwołującemu A. C. (1) prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego, za okresy objęte zaskarżonymi decyzjami ZUS, począwszy od dnia 30 czerwca 2016 roku i oddalając odwołanie w pozostałym zakresie (art. 477¹ § 1 K.p.c.). Oddalenie odwołania dotyczyło tej części okresu z pierwszej decyzji ZUS - z dnia 11 lipca 2016 roku, co do której była między stronami zgoda, że w tym czasie, tj. od dnia 04 czerwca 2016 roku do dnia 29 czerwca 2016 roku, A. C. (1) nie podlegał ubezpieczeniu, z powodu braku okresu wyczekiwania, wymaganego ustawą. Natomiast, za okres od 30 czerwca 2016r. i później (aż do końcowej daty ostatniej zaskarżonej decyzji, tj. do dnia 14 listopada 2016 roku,) odwołujący ma prawo, w ocenie Sądu Rejonowego, do zasiłku chorobowego – z ubezpieczenia wypadkowego.

SSR Monika Jankowska